

Ramazan i Kur'an

رمضان والقرآن

< البوسنية >

Ibrahim ibn Muhammed el-Hakil

إبراهيم بن محمد الحقييل

Translator's name: Senad Muhić

Reviser's name: Ersan Grahovac

ترجمة: سناد موهيتش

مراجعة: أرسان غراهوفاتس

Ramazan i Kur'an

Neke vrijednosti Kur'ana

1. Kur'an je uputa (uputstvo)

Ovo je jedna od karakteristika Kur'ana koja se spominje i u samome Kur'anu: *uputstvo je svima onima koji se budu Allaha bojali.*, tj. njegovim ajetima i značenjima oni bivaju upućeni, tako što ih on izvodi iz tmina širka, neznanja i grijeha na svjetlo tevhida, znanja i pokornosti.

Oni Kur'an uzimaju kao uputu što dovodi do njihove sreće i uspjeha i na ovome i na budućem svijetu, kao što Uzvišeni veli: *Ovaj Kur'an vodi jedinom ispravnom putu, i vjernicima koji čine dobra djela donosi radosnu vijest da ih čeka nagrada velika.* (El-Isra, 9.)

2. Kur'anske pouke su najbolje pouke, njegovi savjeti su najbolji savjeti i njegova kazivanja su najljepša kazivanja. Allah Uzvišeni kaže: *Objavljujući ti ovaj Kur'an, Mi tebi o najljepšim događajima kazujemo iako si prije njega, doista, jedan od neukih.* (Jusuf, 3.)

3. Kur'an je lijek

Allah Uzvišeni veli: *O ljudi, već vam je stigla pouka od Gospodara vašeg i lijek za vaša srca i uputstvo i milost vjernicima.* (Junus, 57.) On je lijek za srca od raznih sumnji i bolesti koje pogađaju i srce i tijelo. Međutim, ovom vrstom lijeka se mogu okoristiti samo vjernici. Uzvišeni Allah veli: *Mi objavljujemo u Kur'anu ono što je lijek i milost vjernicima, a nevjernicima on samo povećava propast.* (El-Isra, 82.) *Reci: On je vjernicima uputstvo i lijek.* (Fussilet, 44.)

4. Kur'an je ukazao i riješio mnoga razilaženja između jevreja i kršćana po pitanju određenih historijskih podataka, poput razilaženja oko Isaa, alejhisselam i drugih vjerovjesnika.

Allah Uzvišeni veli: *Ovaj Kur'an sinovima Israilovim kazuje najviše o onome u čemu se oni razilaze.* (En-Neml, 76.).¹

¹ Pogledati: Tefsir Ibn Kesir, 3/597.

Dakle, da sljedbenici Knjige razumiju (važnost Kur'ana), učili bi o svojoj historiji iz ove Knjige, za koju Allah veli: **laž joj je strâna, bilo s koje strane.** (Fussilet, 42.)

Ali, kako da po ovom pitanju ne budu nemarni sljedbenici Knjige, kada je takvo stanje i sa mnogim vjernicima koji su zapostavili Kur'an i povelili se za njima u velikoj mjeri.

Vjernik koji slijedi ovu Knjigu posjeduje mnoge istinite informacije i historijske činjenice koje ne posjeduju sljedbenici Knjige o svojoj vjeri koja je u mnogo toga iskrivljena uticajem zlih svećenika.

5. Kur'an obuhvata i mnoge informacije i saznanja vezana za ovaj svijet, bilo na način da o njima govori direktno i detaljno ili samo ukazuje na njih. Još uvijek traju određena naučna istraživanja vezana za čovjeka, životinje, biljke, plodove, Zemlju, more, kosmos, i pojave u njemu i dolazi se do saznanja o kojima Kur'an prije mnogo stoljeća govori. Ovo je dovelo do toga da mnogi istraživači nevjernici postanu vjernici.

Allah Uzvišeni kaže: **Mi tebi objavljujemo Knjigu kao objašnjenje za sve.** (En-Nahl, 89.)

U Knjizi Mi nismo ništa izostavili. (El-En'am, 38.)

Sve što je ljudima potrebno kako bi popravili svoje stanje i ostvarili sreću na onome svijetu postoji u Kur'anu, kao što o tome govore prethodna dva citirana ajeta. Ovo nikako ne znači da Sunnet treba zapostaviti, jer onaj ko slijedi Kur'an, neminovno mora slijediti i Sunnet. Allah Uzvišeni u Kur'anu na mnogo mjesta usmjerava ka slijeđenju Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, prakse, a o tome govore sljedeći ajeti:

Ono što vam Poslanik kao nagradu dā – to uzmite, a ono što vam zabrani – ostavite. (El-Hašr, 7.)

Onaj ko se pokorava Poslaniku pokorava se i Allahu. (En-Nisa, 80.)

U Kur'anu se naglašava da onaj ko voli Allaha, mora da slijedi Poslanika: **Reci: „Ako Allaha volite, mene slijedite, i vas će Allah voljeti i grijehе vam oprostiti!“ – A Allah prašta i samilostan je.** (Ali Imran, 31.)

Slijeđenje Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, se ogleda kroz sprovođenje njegove prakse u životu i rada u skladu sa njom.

6. Kur'an se odlikuje sa jasnoćom izraza i značenja, što je svakome vidljivo

Allah Uzvišeni kaže: **A Mi smo Kur'an učinili dostupnim (olakšali) za pouku – pa ima li ikoga ko bi pouku primio?** (El-Kamer, 17.) Ibn Kesir veli:

„Tj. olakšali smo i njegovo učenje i razumijevanje, kako bi ljudi uzeli pouku.“²

Mudžahid veli: „Pojednostavili smo učenje Kur'ana.“³

Es-Suddi kaže: „Olakšali smo jezicima njegovo čitanje.“⁴

Allah Uzvišeni veli: ***Mi smo Kur'an učinili lahkim, na tvome jeziku, da bi njime one koji se Allaha boje i grijeha klone obradovao, a inadžije nepopustljive opomenuo.*** (Merjem, 97.)

Ovaj ajet je jedan od najvećih dokaza veličanstvenosti Kur'ana i njegove nadnaravnosti. Učenje Kur'ana napamet je dosta lakše nego učenje nekog drugog govora, a i samo čitanje mu je pojednostavljeno i olakšano, do te mjere da čak, i oni koji ne poznaju arapski jezik, mogu da ga uče tačno i pravilno čitaju, a i mnogo onih koji se smatraju nepismenima mogu da uče samo Kur'an, za razliku od drugog govora.

Kada je u pitanju značenje Kur'ana, možemo vidjeti da se njime koristi svako shodno razumijevanju i mogućnosti da dođe do značenja. Tako, obične mase Kur'an razumijevaju općenito, tragaoci za znanjem ga razumijevaju zavisno od svoga znanja. Dobro upućeni učenjaci istražuju mnoga značenja Kur'ana koja su neiscrpna, kako bi došli do određenih saznanja i pouka. Nekada i cijeli svoj život provedu istražujući koristi samo jednog ajeta i opet ga ne istraže do kraja.

Navodi se da je šejhu-l-islam Ebu Ismail El-Herevi samo za tumačenje Allahovih riječi: ***A oni kojima smo još prije lijepu nagradu obećali...*** (El-Enbija, 101.), organizirao tri stotine i šezdeset predavanja.⁵

Djela islamskih učenjaka napisana o samo jednoj suri ili jednom ajetu su mnogobrojna, a razlog tome jeste što su značenja i pouke ove veličanstvene Knjige nepresušni izvor znanja.

Zašto je Kur'an objavljen?

Cilj objavljivanja Kur'ana jeste razumijevanje njegovih značenja, razmišljanje o njima i njihovo sprovođenje u praksu, kao što Uzvišeni Allah kaže:

Knjiga koju ti objavljujemo blagoslovljena je, da bi oni o riječima njezinim razmislili i da bi oni koji su razumom obdareni pouku primili. (Sad, 29.)

Mi smo im o ovome često govorili da bi razmislili... (El-Furkan, 50.)

A zašto oni ne razmisle o Kur'anu? Da je on od nekog drugog, a ne od Allaha, sigurno bi u njemu našli mnoge protivrječnosti. (En-Nisa, 82.)

² Tefsir Ibn Kesir, 4/411.

³ Tefsiru-t-Taberi, 27/96.

⁴ Tefsir Ibn Kesir, 4/411.

⁵ Ez-Zehabi, Sijeru e'alami-n-nubela, 18/514.

Kako oni ne razmisle o Kur'anu, ili su im na srcima katanci!
(Muhammed, 24.)

Što rob više razmišlja o Kur'anu, više će se okoristiti, a strahopoštovanje prema Allahu i vjerovanje će mu biti veće.

Upravo zbog toga što je najviše razmišljao o Kur'anu, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je bio najbogobojazniji čovjek.

Prenosi se od Abdullaha b. Mesu'da da mu je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „Uči mi Kur'an.“ Abdullah upita: „Allahov Poslaniče, zar tebi da učim, a tebi se objavljuje?“ Poslanik odgovori: „Ja volim da slušam drugog kako ga uči.“ Abdullah, zatim, pripovijeda: „Učio sam suru En-Nisa', dok nisam stigao do ajeta: ***A šta će, tek biti kada dovedemo svjedoka iz svakoga naroda, a tebe dovedemo kao svjedoka protiv ovih?*** Tada sam podigao glavu i vidio Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako plače.“ (Buhari)

Nema sumnje da razmišljanje o Kur'anu i crpljenje njegovih pouka dovodi do pomanjkanja želje za ovim svijetom, a s druge strane utiče na povećanje čovjekove želje da stekne dobra onoga svijeta.

Hasan El-Basri veli: „O čovječe, ukoliko budeš čitao Kur'an i povjerovao u njega, tvoja tuga će na dunjaluku dugo trajati, tvoj strah će se povećati i mnogo ćeš plakati.“⁶

Koliko li je samo nesretnih ljudi našlo uputu u Kur'anu!? Kur'an ih je, nakon što su nesretni bili, učinio srećnim, izveo ih iz zablude i spasio Vatre.

Ljudi koji su ispoljavali svoju mržnju i neprijateljstvo prema Allahovom Poslaniku, su prihvatili ovu vjeru nakon što su čuli Kur'an i tako je bilo u mnogim generacijama, za što postaje pouzdane i poznate predaje koje to dokazuju.

Jedna od zanimljivosti koje se spominju na ovu temu jeste i kazivanje o pokajanju imama Fudajla b. Ijjada koji je bio razbojnik. Tako je jedne prilike ašikovao sa svojom komšinicom, pa kada se penjao na zid da dođe do nje, čuo je učača kako uči: ***Zar nije vrijeme da se vjernicima srca smekšaju kad se Allah i Istina koja se objavljuje spomene?*** Nakon toga je kazao: „Da, moj Gospodaru, vrijeme je nastupilo.“ Vratio se i noć ga je zatekla u jednoj ruševini gdje je odsjela neka karavana. Neki od njih su predložili da krenu, dok su drugi kazali: „Sačekat ćemo jutro, jer putem možemo zateći Fudajla koji nas može presresti i opljačkati.“ Ja sam, veli Fudajl, razmislio i kazao: „Noći sam provodio griješeći, a ovdje su ljudi muslimani koji od mene strahuju. Smatram da me je Allah do njih doveo kako bih sve to napustio. Allahu moj, ja ti kajem i kao znak mog pokajanja boraviću u blizini Svetog hrama (u Mekki).“⁷

⁶ Nuzhetu-l-fudala, 1/448.

⁷ Nuzhetu-l-fudala, 2/600.

Da li se nevjernici i grijешnici mogu okoristiti Kur'anom?

Nevjernici se ne mogu njime okoristiti, jer su se okrenuli od njega i porekli ga, dok se grijешnici Kur'anom mogu veoma malo okoristiti, jer ga oni izbjegavaju i za svojim strastima se povode.

Allah Uzvišeni kaže: ***Kad čitaš Kur'an, između tebe i onih koji u onaj svijet ne vjeruju Mi zastor nevidljiv stavimo, a na srca njihova pokrivače da ga ne bi razumjeli, i gluhim ih učinimo. I kad ti spomeneš Gospodara svoga u Kur'anu, Njega jedinog, oni se preplašeni daju u bijeg.*** (El-Isra, 45-46.)

Ovakvo je stanje nevjernika i licemjera; oni su uskraćeni koristi koje Kur'an nudi.

Grijешnici ne daju pažnju Kur'anu koja mu pripada, nego ga izbjegavaju i pribjegavaju nečemu drugom. Upravo zbog toga Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je mnogo žalio. Allah o tome kaže: ***Poslanik je rekao: „Gospodaru moj, narod moj ovaj Kur'an izbjegava!“*** (El-Furkan, 30.)

Ibn Kesir veli: „Oni su napustili Kur'an, i davali su prednost poeziji, pjesmama, igri i zabavi, te praksi koja ima uporište u nečemu drugom mimo Kur'ana.“⁸

Koliko danas samo ima ljudi koji svoju pažnju usmjeravaju ka muzici i pjesmama, a Kur'an zapostavljaju do te mjere da ga nisu u mogućnosti ni slušati, a ljubav prema Kur'anu i prema muzici je nespojiva u jednom srcu.

Jedan od vidova javnog pretjerivanja u grijēšenju jeste kada se u pojedinim kućama i noću i danju sluša muzika, koja se veoma često čuje i van zidova kuće. U kućama gdje se ne spominje Allah, a slušaju se muzički (šejtanski) instrumenti čiji zvuk dopire u sve dijelove kuće i gdje su takvi zvukovi prirasli srcu, mnogo su raširene duševne bolesti, nervoza i noćne more. Njihovo stanje je kao stanje onih za koje Allah kaže: ***Njima je ovladao šejtan i učinio da zaborave na Allaha. Oni su na šejtanovoj strani, a oni na šejtanovoj strani će, sigurno, nastradati.*** (El-Hašr, 19.)

Postoji bojazan da će oni čije je stanje ovakvo, imati ružnu završnicu na ovome svijetu i da neće na smrtnom času moći izgovoriti kelimei šehadet, a mnogo je primjera za ovakvo nešto.

Muzika i muzički instrumenti, kao i pjevači i pjevačice ne bi bili traženi da nije onih koji ih slušaju.

S druge strane, vjernici i oni koji se druže sa Kur'anom imaju veliku i neopisivu želju za susretom sa Allahom. Oni su Allahovu Knjigu cijenili, pa im je Allah dao lijepu konačnicu. Oni su mnogo učili Kur'an, razmišljali o njemu, radili u skladu sa njegovim porukama, pa su u teškim momentima za društvo imali meleke koji su ih obveseljavali Allahovim zadovoljstvom i Džennetom. Samo pratite kako su oni smireni u trenutku njihove smrti.

⁸ Tefsir Ibn Kesir, 3/4507.

Pogledajte samo slučaj poznatog učenjaka Ebu Bekra b. Ajjaša, čija je sestra u času njegove smrti plakala, pa joj je on kazao: „Ne plači, nego pogledaj u onaj dio kuće. U njemu je tvoj brat proučio Kur'an osamnaest hiljada puta.“⁹

Da li je stanje ovakvog čovjeka isto kao stanje onoga ko se naslušao na hiljade pjesama i koji je na hiljade sati proveo u grijehu?

Ne, nikako oni ne mogu biti isti!

Žalosna je činjenica da se djeca odgajaju uz muziku i pjesme i da se time ljudi ponose, baš kao što se ponose oni koji svoju djecu odgajaju i podučavaju Kur'anu. To je velika nedaća i zato je obaveza da se djeca odgajaju i podučavaju Allahovom govoru.

U ramazanu je objavljen Kur'an, pa je on prilika da svoje džamije i kuće okitimo učenjem Kur'ana, posebno zato što ljudi u ovom periodu žele da se druže sa Kur'anom.

Ne bi trebalo da postaći u svojim kućama nečemu drugom daju pažnju kao Kur'anu, pogotovo ako ih to odvraća od njega, poput raznih televizijskih programa koje zlobnici prikazuju tokom ramazana kako bi privukli gledaoce. Takvim se programima, i pored Kur'ana, zikra i drugih ibadeta, u ovome mjesecu, pridaje pažnja.

Molimo Allaha Koji prašta i Koji je milostiv da nas prekrije Svojom milošću, da popravi naše stanje i u tajnosti i u javnosti, da budemo od robova kojima će primiti djela. On sve čuje i pozivu se odaziva. Neka je zahvala Allahu, Gospodaru svjetova.

تنسيق الآيات:

(قَالَ رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخُسْرَيْنِ ۚ) [الأعراف: ٢٣].

تنسيق الحديث:

قال رسول الله ﷺ: {بني الإسلام على خمس: شهادة أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله، وإقام الصلاة، وإيتاء الزكاة، وحج البيت، وصوم رمضان} مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

⁹ Nuzhetu-l-fudala, 675.

